

naar man derved forstaaer, hvad der efter Ordet maa forstaaes derved, affkaffedes, saaledes at egentlige Manufakturvarer ikke falholdtes paa Markederne. Sa, det skulde jeg ikke have Noget imod; thi det har ikke meget at sige. Men naar det skal forstaaes saaledes, at det ogsaa skal omfatte Haandværksfrembringelser, vil jeg anse det for meget uheldigt; thi det veed Enhver, som kender Forholdene, at det er et stort Gode og saa at sige nødvendigt for mange Haandværkere, at der er Markeder, hvor de kunne affætte deres Frembringelser. Jeg er vis paa, at mange Kjøbstadhaandværkere vilde være meget misfornøiede med denne Bestemmelse; thi de gaa i store Mængder ud paa Landet til Markeder, som holdes der, med deres Varer, som de faae solgte der, og de staa sig godt derved. En saadan Handel bør virkelig ikke indskrænkes, ligesaa lidt som nogen Indskrænkning bør finde Sted med Hensyn til hjemmegjorte Men- varer, og hvad dertil hører. Vil man gjøre nogen Indskrænkning med Hensyn til, hvad man kan kalde Manufakturvarer, saa ligger der virkelig ikke nogen Vægt derpaa. Man har berørt den Ufsik, der findes Sted paa Markederne med disse Gjøglere der reise omkring, ja, det gaar endog saa vidt, at nogle af disse Gjøglerselskaber næsten ere at betragte som omreisende Bordeller; men det er maa- ske en Ufsik, som vanskelig kan hæves, skjøndt det var meget ønskeligt, om det kunde lade sig gjøre. Alle de Gjøglere, der drive omkring paa Markederne, forstyrre den egentlige Handel og drage ikke Andet end Ondt med sig. — Hvad § 13 angaar, da vilde ogsaa jeg anse det for særdeles uheldigt, om den skulde blive staaende. Lad os huske, hvad Spørgsmaalet dreiede sig om, den Gang Næringsloven blev vedtagen. Der var den Gang et meget stort Parti, som var imod denne Indskrænkning, denne Afstandsbestemmelse, denne Kordon, der skulde trækkes omkring Kjøbstæderne, fordi man ansaa denne Adskillelse mellem Kjøbstad og Land for unaturlig, og derfor vilde man søge at hæve den, ligesom der var Andre, som vilde have Afstanden indskrænket til det Halve og saaledes, at den efterhaanden skulde falde bort. Man enedes da om at indfatte den Bestemmelse, at Ministeren skulde være bemyndiget til at give Bevilling til, at der kunde komme Etablissementer tilstede paa Landet, hvor Forholdene vare saaledes, at det var ønskeligt at have saadanne, og derved mente man, at man efterhaanden skulde komme over til det mere Naturlige, nemlig at udjævne denne unaturlige Forskjel mellem Kjøbstad og Land. Man mente, at man efterhaanden skulde komme dertil, at hvad enten Folk boede i en Kjøbstad eller paa Landet, skulde de ikke anses for saa ulige stillede, at den ene skulde have Forrettigheder fremfor den anden. At man nu efter 15 à 16 Aars Forløb vil gjøre et Tilbagekridt i den Retning og vil bortskjære Bevillingsmyndigheden, maa jeg anse

for meget uheldigt og unaturligt, og jeg skal derfor baade først og sidst følge det Mindretal, der har foreslaaet, at disse af mig her omtalte Paragrafer blive udstemte af Lovforslaget. Jeg haade haft Lust til at udtale mig om Principet i det Hele, men efter den ærede Formands Paamindelse skal jeg opfatte det til en anden Gang.

Udvalg: Den høitærede Minister sagde, at § 5 var bleven til af Hensyn til praktiske Momenter, men jeg tror ikke, at saadanne bør være afgjørende for dette Spørgsmaal, fordi det er et meget stort Principspørgsmaal, der ligger i denne Paragraf, og naar den høitærede Minister sagde, at § 16 i Næringsloven af 1857 maatte betragtes som en Undtagelse fra Reglen, saa kunde jeg fristes til derimod at sætte den stik modsatte Sætning og sige, at Principet i hele Loven ligger i denne Paragraf, og at alle de andre Paragrafer ere større og mindre Undtagelser fra Reglen. Det er virkelig et meget vigtigt Spørgsmaal, om man skal have Lov til at ernære sig selv, og om der er sund Fornuft i, eller rettere om det er forsvarligt, at sætte en vilkaarlig Grænse; thi Myndighedsalderen borger hverken for større eller mindre Dygtighed. Paa en Tid, da man dog paa forskjellige Maade søger at gjøre Noget for den arbejdende Klasse, og navnlig søger at udvikle Ungdommen til Husfidd, synes jeg, det er fuldkommen principstridigt at gaa hen og sige: Du maa gjerne gjøre det og det Arbejde, naar Du kun gjør det med Dine Hænder, men Du maa ikke sælge det, førend Du er 25 Aar; thi det er dog Meningen med Paragrafen. Naar den ærede Minister siger, og et æret Medlem for Odense sagde det Samme, at den ved Næringslovens § 16 truffne Ordning fører til, at ganske unge Folk gifte sig og nedsatte sig i Kjøbstæderne — adne et Udsalg maa de jo for Øvrigt ikke efter Næringsloven — da siger jeg, saa er der her en Feil i Lovgivningen, og det er vel snarest den, at man maa gifte sig, naar man er 20 Aar. Det er maa ske efter vore klimatiske Forhold en stor Feil, der burde rettes; men dette, at forbyde Folk at ernære sig selv, inden de ere 25 Aar, strider i den Grad imod min Forestilling om, hvad der er fornødtigt, at jeg virkelig ikke paa nogen Maade kan gaa ind paa denne Bestemmelse. Angaaende de andre Paragrafer kan jeg fatte mig overmaade kort. Den nys omtalte Paragraf er efter min Mening et Indgreb i Næringslovens Hovedprinciper, hvorimod de andre indeholde saadanne mere eller mindre smaalige Bestemmelser, som jeg for en Del ikke kan have Noget imod, dersom Folk virkelig tro, at de kunne være Kjøbstæderne til nogen Nytte. Smidertid maa jeg dog bemærke, at jeg ikke synes, der er nogen Anledning til at gaa ud over, hvad § 2 bestemmer, saaledes at man ogsaa udvider Fordringen om Næringsloven til Forbrugsforeninger, der ere udenfor Kjøbstæderne,